Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 71. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го КВІТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 14, 1984 No. 71. VOL. XCI.

ПРЕЗИДІЯ УАКРАДИ ЗЛОЖИЛА 10,000 ДОЛ. НА СКВУ

Ню Йорк (О.К.). — На засіданні Екзекутиви Української Американської Координаційної Ради, що відбулася тут в п'ятницю, 30-го березня ц.р., рішено одноголосно негайно зложити першу частину своїх фінансових зобов'язань до Секретаріяту СКВУ. Як відомо, з хвилиною прийняття УА КР як другої централі на терені ЗСА в часі ІУ Конгресу СКВУ у грудні 1983 року, представники УАКР заявили, що перебирають на себе не лише права але і обов'язки участі у Секретаріяті СКВУ, а одним з головних обов'язків є платити половину тих грошових зобов'язань, що досі належали до УККА.

Саме наслідком цієї заяви Екзекутива УАКРади рішила тепер зложити свою першу рату при нагоді найближчого засідання Президії Секретаріяту СКВУ, що відбулося в Ню Йорку 7 і 8-го квітня ц.р.

Крім того рішення, яке вказує наглядно на поважне відношення Президії УАК Ради до своїх громадських обов'язків, обговорено ряд важливих справ. Зокрема темою нарад було звітування про працю представників УАКР у спільному комітеті для відзначування 20-річчя посвячення пам'ятника Т. Шевченка у Вашінгтоні, до якого входять також члени НТШ і УККА. В найближчих днях заплановано засідання комітету у Вашінгтоні для вирішення важливих справ зв'язаних із тим святкуванням, що має відбутися 16-го вересня 1984 року та має бути получене з великим концертом у Кенеді Центрі. Про плянування імпрез у Вашінгтоні звітували члени Екзекутиви інж. Юрій Повстенко і інж. Степан Процик.

Обширно звітував на засіданні скарбник УАКР Роман Данилюк подаючи точний фінансовий звіт, і обговорено організаційні справи, які реферував організаційний референт д-р Юрій Солтис. У найближчому часі відбудуться збори Відділів УА КР в Чикаго і Ноарку, як також громадські наради на Лонг Айленді і в Баффало. На усі ці імпрези делеговано членів Екзекутиви.

У зв'язку з акцією групи представників організацій, які тепер не беруть участі у працях ані УККА, ані УА КР і стараються посередничити для створення одної центральної репрезентації українців в ЗСА, члени Екзекутиви УАКР рішили скликати для обговорення цієї справи, як і ряду інших актуальних питань, поширені сходини Екзекутиви на два дні.

Темою нарад буде також справа статуту зборів УАК Ради, дата яких запланована на осінь 1984 року.

Обширний плян справ, що їх треба вичерпно обговорити подав Іван Олексин, реферуючи також коротко спосіб праці та статут КУК.

Засідання Екзекутиви в дні 30-го березня розпочалося цікавим показом у прозірках великого відгуку американської преси на українські справи а зокрема проблеми Великого голоду в Україні у 1932-33 роках, що є наслідком праці референта публічних зв'язків і члена Екзекутиви УАКР ред. Андрія Білика, який і перевів цей показ.

Ширші наради Екзекутиви УАКР рішено відбути в днях 19 - 20-го травня ц.р. на Союзівці і на них запрошується представників усіх відділів УАКР.

Архиєпископ Марко поволі приходить до здоров'я

Бавнд Брук, Н. Дж. — Офіційно повідомляють, що Владика Марко Гундяк, архиєпископ Української Православної Церкви в ЗСА, перейшовши подвійну поважну операцію ще далі перебуває в шпиталі і дуже поволі приходить до здоров'я.

Зі шпитального ліжка Владика Марко передає Благословення усім вірним УПЦ і приятелям з нагоди Свят Христового Воскресення.

Нова клітина ЗУАДК-у в Піттсбурзі

Філядельфія (О. Татомир). — Відомі українські громадяни та керівники радіопрограми інж. Михайло і Ганна Комічаки, про яких недавно згадувано, що вони зібрали 2,400 дол. на потерпілих від повені у Бразилії, відкрили і очолили в Піттсбурзі, Па., нову клітину ЗУАДК-у.

Крайова Рада Директорів на своєму засіданні 7-го квітня ц.р. не тільки затвердила нові клітини в Трентоні, Н.Дж., і Піттсбурзі, Па., але й заохотила до творення таких клітин у всіх більших українських осередках ЗСА.

Це має окреме значення у 40-річчя існування та праці ЗУАДК-у, що його Крайова Рада Директорів рішила святочно відзначити осінню ц.р. у Філядельфії.

Такі клітини ЗУАДК-у у ЗСА в ювілейному році будуть найкращим доказом живучости серед нашої спільноти ідеї кожночасної допомоги потребуючим братам і сестрам в Україні й у вільному світі.

В Москві помер науковець П. Капиця

Москва. — Проф. Петро Л. Капиця, визначний совєтський нуклеарний науковець і лавреат Нобеля, про якого пишуть, що він мав бути творцем совєтської атомової бомби, помер в неділю, 8-го квітня 1984 року, проживши 89 літ. Він родився 8-го липня 1894 року в Кронштадті в родині військового інженера, правдоподібно, з українського роду, як на це вказує його українське прізвище.

Він виїхав з комуністичної Росії в 1921 році до Британії, де працював під наглядом Лорда Ернеста Ратерфорда з Нової Зеляндії одним з перших піонерів в атомовій фізиці. Проф. Капиця, студіюючи і працюючи на університеті в Кеймбриджі протягом 13-ти років, часто відвідував Москву, але вертався до Англії і навіть був вибраним місто-головою лябораторії Кевендіш в університеті Кеймбридж.

В 1934 році, під час його останніх відвідин до СССР, совєтський уряд заборонив йому вертатися до Англії. Сталін наказав зорганізувати новий Інститут для

П. Капиця.

Закінчення на ст. 4.

ДІЮЧА ПРЕЗИДІЯ КРАЙОВОГО ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ ВІДБУЛА ЗАСІДАННЯ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Крайовий Громадський Комітет для вшанування жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках, який був створений „ад гок" на початку минулого 1983 року та який із замітним успіхом виконав своє завдання, подбавши, щоб громада, згідно з його гаслом, „згадала сама і пригадала іншим" найбільший комуно-московський злочин голодоморства у Україні 50 років тому, тепер обмірковує свою дальшу діяльність, як також евентуальність, по потреба і можливість наявні, перетворення себе на постійний Інститут для дослідів совєтського народовбивства в Україні в минулому і сучасному.

Ця, та ряд інших справ, зв'язаних із програмовими завданнями цього Комітету, були предметом уваги та дебат і рішень на нарадах Діючої Президії його Екзекутиви, які відбулися тут у приміщеннях Головної Канцелярії УНС в суботу, 31-го березня ц.р.

Наради відкрив і ними провадив голова КГК, проф. д-р Петро Стерчо, і він та заступник голови і фінансовий співреферент, Уляна Дячук, започаткували наради короткими звітами про організаційний і фінансовий стан КГКомітету, який практично вже виконав своє завдання і тепер обмірковує свою дальшу долю після того, як КГ Комітет на своїх формально ліквідаційних нарадах з початком цього року однодушно залишив свою Діючу Президію та доручив їй обміркувати евентуальне перетворення КГК на постійну установу із подібними завданнями.

У своєму звіті У. Дячук коротко пригадала, що загальні прибутки КГК в 1983 році, з пожертв, концерту у Вашінгтоні та відсотків, виносили 123,681.60 дол., загальні видатки були на суму 90,645.67 дол., отже в касі залишилося ще 33,035.93 дол., з чого щонайменше 10,000 є призначені на видатки, зв'язані ще з діяльністю КГК.

Президія, зокрема, зупинилася та віддала найбільше уваги справі зголошеного вже в Конгресі ЗСА законопроєкту ч. 4459 про створення Конгресової комісії для досліду причин і наслідків голоду в Україні в 1932-33 роках, яку видвигнула та веде із замітним знанням та завзяттям організація відома під назвою Американці в Обороні Людських Прав в Україні. Справу на нарадах Діючої Президії КГК реферував ініціятор та ентузіяст цієї справи, координатор згаданої організації та член Діючої Президії КГК, Ігор Ольшанівський. У висліді дебат, Президія рішила висаигнувати із своїх фондів суму 5,000 долярів на покриття частини зв'язаних з цією справою видатків і також звернутися до всієї громади із закликом про повну моральну, організаційну і матеріяльну підтримку цієї акції. Ряд організацій, зокрема Український Народний Союз, таку підтримку вже виявили і продовжують, звітував І. Ольшанівський. Крім фінансової підтримки, тепер найбільше на потребу є масова акція громадян — їхні листи до своїх законодавців у Конгресі ЗСА, — щоб вони підтримали зголошений законопроєкт щодо створення такої конгресової комісії. Справа цієї преважливої акції, включно з інструкціями щодо участи в ній всієї громади та із списком законодавців, які цю акцію підтримують, подані в англомовному „Українському Тижневику" УНСоюзу у виданні з датою неділі, 1-го квітня 1984.

Діюча президія КГК в дальшому познайомилася із випродукуванням у Канаді документальним фільмом про комуно-московське голодоморство та інші злочини народовбивства в Україні і рішила причинитися до покриття зв'язаних із цим фільмом видатків, пожертвою 2,000 дол., із фондів КГК. Одну тисячу долярів з фондів КГК виасигновано на покриття частини коштів Комітету Оборони Людських і Національних Прав в Україні, що існує у Філядельфії та який мав ці видатки у зв'язку з його участю у акціях КГКомітету.

Діюча Президія також

Закінчення на ст. 4.

ПОЯВИЛИСЯ ЛЕТЮЧКИ „СОЛІДАРНОСТИ" В УКРАЇНІ

Відень, Австрія. — Кореспондент нюйоркського щоденника „Ню Йорк Трібюн" Гюберт Гюбен, інформуючи про боротьбу з урядом прем'єр-міністра Войцєха Ярусельського, Католицької Церкви, суспільства і підпільної „Солідарности" за усування хрестів із публічних шкіл і будинків, порушує у числі з 12-го квітня, ц.р., ще інші важливі проблеми перед якими стоять керівники Римо-Католицької Церкви, „Солідарности" і польського народу в загальному змагаючись з комуністичним урядом у Варшаві.

У довшій інформації згаданий кореспондент каже, що „Солідарність" тепер веде подвійну боротьбу з комуністичною владою: легальними засобами, в рамках існуючих законів, і підпільним шляхом, хоч одні від других відсепаровують-ся з причини поновлення переслідування діячів „Солідарности" польською тайною поліцією. Розповідаючи про фракцію „Солідарности", яка діє підпільно, а її діячі скриваються в різних частинах Польщі, автор каже, що недавно в „західній частині СССР", тобто в Україні, появились летючки „Солідарности" українською і російською мовами, у яких закликається робітників інших східноевропейських держав протидіяти репресіям і переслідуванню та домагатися рівних прав для всіх робітників, не зважаючи на їхню приналежність до комуністичної партії чи громадську активність.

Речники поміркованої фракції „Солідарности" заявили закордонним кореспондентам, що згадана група, яка намагається діяти в Польщі і поза її кордонами є малою, а її екстремна діяльність є шкідливою для колишньої вільної профспілки, яка ніколи не проповідувала насильства чи активного виступу проти офіційних урядів. Вони просили кореспондентів не переоцінювати діяльности тієї групи.

Не зважаючи на заяву, підпільна „Солідарність", чи радше її права фракція, мобілізує свої сили і починає діяти революційними методами закликаючи населення до „Боротьби проти диктаторського режиму". Найбільш видною є праця групи в Кракові і Вроцлаві, де останньо відбулись масові демонстрації в обороні Розп'яття і засуду урядових акцій проти мирного населення.

Поінформовані джерела кажуть, що у в'язницях Польщі все ще перебуває понад 400 політичних в'язнів, переважно лідерів різного рівня профспілки „Солідарність" і допоміжних груп, як, наприклад, Комітету оборони робітників тощо.

Вміжчасі західні спостерігачі помітили великий рух поляків біля закордонних амбасад і це є ще одною ознакою, що велика частина польської молоді бажає покинути свою країну і виїхати на Захід.

ПІДТРИМАЙМО ЗАКОН ДЛЯ ЗАСУДУ НАЙБІЛЬШОГО БЕЗЗАКОННЯ!

(Заклик Діючої Президії Екзекутиви Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33)

Українці Америки!

Як про це вже інформовано, Конгрес З'єднаних Стейтів Америки, Сенат і Палата Репрезентантів має на своєму порядку розгляд законопроєкту про створення Конгресової Комісії для розгляду справи зорганізованого комуно-московськими окупантами поневолюваних Великого голоду в Україні в 1932-33 роках жертвою якого впало щонайменше сім мільйонів українців — дітей, жінок і чоловіків. Після створення такої Конгресової комісії її праця для перевірки того голодоморського народовбивства відбувалася б на кошт Уряду ЗСА і опісля були б опубліковані документальні висліди тієї перевірки.

Відповідний законопроєкт у цій справі вже був зголошений: у Палаті Репрезентантів зголосив його конгресмен Джеймс Флоріо з Ню Джерзі, як законопроєкт під числом 4459, а такий самий законопроєкт у Сенаті зголосив 21-го березня ц.р. сенатор Билл Бредлі, також з Ню Джерзі, і цей законопроєкт позначений числом 2456.

Точний текст тих законопроєктів був надрукований в оригінальній англійській мові в англомовному „Українському Тижневику" УНСоюзу з датою неділі, 1-го квітня ц.р.

Вкороті цей законопроєкт буде предметом розгляду відповідних конгресових комісій і опісля предложений обом палатам Конгресу на їх схвалення.

ВІД НАС, ГРОМАДЯН І НАШИХ СПІВГРОМАДЯН, ВІД НАШИХ МАСОВИХ ЛИСТІВ ДО НАШИХ ЗАКОНОДАВЦІВ, КОНГРЕСМЕНІВ І СЕНАТОРІВ У ВЕЛИКІЙ МІРІ ЗАЛЕЖАТИМЕ ПОЗИТИВНИЙ РОЗГЛЯД ТА КІНЦЕВЕ СХВАЛЕННЯ ЦЬОГО ПРЕВАЖЛИВОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ!

Справу цього законопроєкту видвигнула і веде відома вже з інших подібних акцій наша організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АО ЛПУ), із такими її ентузіястами як її координатор Ігор Ольшанівський та фінансовий секретар Іван Ориняк у проводі.

Адреса організації: Americans for Human Rights in Ukraine, 43 Midland Place, Newark, N.J. 07106.

Очевидно, що на ведення цієї важливої і благородної акції в справі цього законопроєкту потрібні поважні фонди, що ними АОЛПУ не розпоряджає. Наша Ділова Президія рішила висаигнувати на потреби цієї організації 5,000 долярів та долучується до інших закликів, щоб щедро жертвувати на цілі АОЛПУ і зокрема на теперішню її акцію в Конгресі ЗСА у справі закону про покликання відповідної конгресової комісії для розгляду комуно-московського голодоморства в Україні.

До цієї великої і благородної акції організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні вже включилися поодинокі наші установи, зокрема наші Український Народний Союз і Український Братський Союз.

Наша Президія Екзекутиви Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках з метою „ЗГАДАТИ САМИМ І ПРИГАДАТИ ІНШИМ" цю страшну голодоморську трагедію України та її комуно-московських спричинників і вшанувати пам'ять її українських жертв, гаряче закликаємо всіх українців в Америці та їхні організації включитися в теперішню акцію організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні писанням листів до своїх законодавців, конгресменів і сенаторів.

ПІДТРИМАЙМО ЗАКОН ДЛЯ ДОСЛІДУ НАЙБІЛЬШОГО БЕЗЗАКОННЯ!

За Діючу Президію Екзекутиви Крайового Громадського Комітету: д-р Петро Стерчо, голова, Уляна Дячук, заступник голови (фінансовий референт), Наталія Даниленко, заступник голови, Євстахія Гойдиш, заступник голови, референт молодечих справ, Андрій Шевченко, співреферент для молодечих справ, Віктор Росинський, секретар, Едвард Попіль, касир, Степан Процик, організаційний референт, Антін Драган, референт української преси, Андрій Білик, референт англомовної преси, Юрій Повстенко, імпрезовий референт, Веньямін Несенюк, член діючої президії, Ігор Ольшанівський, член діючої президії.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРУ ФЕРНАНДО БЕЛЯУНДЕ ТЕРРІ заприсяг новий кабінет на чолі з сенатором Сандро Маріятегі, закінчуючи кризу уряду. Новий уряд опанований членами консервативної політичної групи. Країна має 125-відсоткову інфляцію, продукція впала на 12 відсотків, що є найгіршим економічним явищем в Південній Америці. Цього місяця преставники Міжнародного валютного фонду та речники американських банків мають переговорювати з урядом Перу в справі поновного частинного фінансування заграничного довгу.

АНТИСАНДІНІСТСЬКІ ПОВСТАНЦІ В НІКАРАГУА повідомляють, що 11-го квітня ц.р. група повстанців з Демократичного революційного союзу захопила містечко Сан Хуан дель Норте, вбиваючи 30 вояків урядової армії. Ці самі повстанські джерела подали, що повстанці захопили ряд сіл і містечок на просторі 20-милевої території вздовж границі з Коста Рікою.

З МЕХІКО СИТІ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що мехіканська поліція знайшла тіло Вілліяма Кросса, урядовця американського Департаменту рільництва, який був замордований 60 миль на захід від міста Дуранго в Мехіко. Поліція ствердила, що Кросс був пострілений чотири рази. Поліційні джерела також подають, що в 1982 році в цій самій околиці Мехіко пропав без сліду американський професор Ніколас Шрок з Кольорадського університету.

„ЧЕЛЛЕНДЖЕР" УСПІШНО ПРИЗЕМЛИВСЯ В КАЛІФОРНІЇ

Лос Анджелес. — Міжпросторний корабель „Челленджер" приземлився в п'ятницю вранці, 13-го квітня, о год. 8:38 східного часу на військовій базі Едвардс в Каліфорнії з огляду на погану дощову погоду в Кейп Канаверал на Фльориді, де була первісно запланована посадка і звідки відбуваються вилети міжпросторних кораблів. Це вже 11-ий полет цього корабля довкола землі. Як і попередні, цей полет був дуже успішний, не зважаючи на початкові труднощі в направі сателіта „Соляр Макс", якого все таки вдалося направити в середині „Челленджера" і при допомозі спеціяльного приладу назад запустити в орбіту.

Адміністрація полетів в Гюстоні, Тексас, дуже задоволена з останніх досягнень, функціональности самого корабля і справности у праці усіх п'ятьох астронавтів.

Крім направи сателіта „Соляр Макс", два астронавти побували на зовні корабля „Челленджера" понад сім годин, рухаючись при допомозі спеціяльних апаратів, без прив'язання до корабля. Тим разом „Челленджер" летів на висоті 293 милі, тобто 100 миль вище від попередніх полетів. В Гюстоні не виключають, що чергові полети будуть ще вищі.

К. Черненко турбується неактивністю депутатів „рад"

Москва. — У своєму виступі перед весняним звичайним зібранням Центрального Комітету Комуністичної партії у Москві 10-го квітня генсек Константин Черненко несподівано для присутніх, і для совєтологів на Заході, наголосив недостатню діяльність так званих „совєтів", тобто „рад робітничих і селянських депутатів", представники народу, які на крайовому, місцевому та „всесоюзному" рівнях, згідно з оцінкою Черненка, не достатньо активізуються, і ця ситуація мусить змінитися.

Говорячи про великі потенційні можливості такого пожвавлення діяльности „рад", Черненко подав сумну статистику, що з кожних 30-ти депутатів до „совєтів" лише один є такий, що є активний і навіть звертається до різних організацій по певні матеріяли загального значення, щоб їх дістати і, відповідно простудіювавши, зайняти становище. Решта ж депутатів, мовляв, виконує свої функції „виборних репрезентантів народу" зовсім пасивно, лише збираючись на офіційні зібрання і тим подібне.

Другою турботою Черненка є справа „роздутих до надмірних розмірів" бюрократичних штатів на різних рівнях правління, з чим, він каже, треба боротися звільнюванням з праці непотрібних бюрократів, а не переміщуючи їх з місця на місце, як це тепер практикується.

Засідання, яке відбулося напередодні вибрання Черненка „президентом" Совєтського Союзу, було закрите засіданням.

В АМЕРИЦІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ПЕРЕРВУ у передвиборах, демократичні кандидати на президента — Волтер Мондейл, сен. Гері Гарт і проповідник Джессі Джексон, посилено працюють і приготовляються до чергових баталій. Голова виборчого комітету В. Мондейла Джім Джексон заявив, що він переконаний в успішність дальшої кампанії в користь колишнього віцепрезидента, який вже здобув 1,018 делегатів, а для номінації потрібно 1,967. Знову ж керівник кампанії сен Гері Гарта Олівер Генкел сказав, що до 5-го червня Гарт напевно здобуде більше делегатів, бо Мондейл має менші вигляди на заході і в південних стейтах. Очевидно, важливу ролю на Конвенції Демократичної партії відіграє проповідник Джессі Джексон, дуже кольоритна індивідуальність і рухливий кандидат, хоч з невеликою кількістю голосів. Чергові важні передвибори відбудуться в Тексасі 5-го травня ц.р. і тут в рахубу входять 169 делегатів. У вівторок, 8-го травня, передвибори відбудуться в Огайо (154 делегати) і Мондейл надіється, що він здобуде цей індустріяльний стейт.

БЕРУЧИ ДО УВАГИ ЗАКЛИК президента Роналда Регена про зниження дефіциту в урядовому бюджеті, контрольована демократами Палата Репрезентантів схвалила голосами 318 до 97 законопроєкт про додаткові податки в сумі 48 більйонів долярів на протязі чергових трьох років. У випадку схвалення цього законопроєкту Сенатом і підписання його Президентом, американські громадяни мусітимуть більше платити податку за алкогольні напитки, цигарки і забути за податкові полегші, якими досі користувались робітники і службовці, що заробляли менше як 50,000 долярів річно. Спікер Палати Репрезентантів Томас О'Нілл підкреслив, що прийнятий законопроєкт значно причиниться до зменшення дифіциту і не буде великим обтяженням для платників податків. Покищо не відомо чи такий законопроєкт підпише Р. Реген у виборчому році, бо досі він був проти всяких підвищок податків.

ОФІЦІЙНІ РЕЧНИКИ УРЯДУ заявили, що нікарагуанські антикомуністи і американська Центральна Розвідча Агенція (Сі-Ай-Ей), яка у погодженні з Урядом допомагає повстанцям вести боротьбу з прокомуністичною хунтою сандиністів в Нікарагуа, вже два тижні тому заперестали заміновувати порти, але цього не знали законодавці в Сенаті і Палаті Репрезентантів, які своїм потягненням викликали констернацію серед американського народу і у світі, а що найголовніше, також серед приятелів Америки. Речник Уряду заявив однак, що ЗСА не братимуть участи в акції відмінування портів Нікарагуа і не братимуть відповідальности за матеріяльні втрати тих, які будуть цим ділом займатися. Як відомо, французький президент Франсуа Міттеран перший поспішив виступити із заявою засуду американських акцій в Центральній Америці і запропонував, що Франція допомагатиме нікарагуанцям, а також численним совєтським спеціялістам, які там перебувають, очищувати води від „американських мін".

АМБАСАДОР СССР в Об'єднаних Націях Олег Трояновський обвинуватив З'єднані Стейти Америки в терроризмі в багатьох частинах світу, зокрема в Центральній Америці, яку інфільтрували органи американської Центральної Розвідчої Агенції, доставляючи усім антикомуністичним і антимарксистським групам модерну зброю і дорадників. Говорячи про совєтсько-американську співпрацю, Трояновський сказав, що вона увійшла у глибоку кризу, з якої вона може вийти тільки по довгих стараннях з обидвох сторін. Він думає, що зустріч на найвищому рівні між президентом Роналдом Регеном і генеральним секретарем ЦК КПСС та головою Президії Верховної Ради СССР Константином Черненком не була б тепер іншою про продуктивною.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мистецький дар УНСоюзу

Недавній ювілейний концерт в престижевій музичній залі Карнеґі Голл, що його влаштував Український Народний Союз з приводу святкування свого 90-річчя, показав знову наглядно як потрібно в нашій громаді високомистецьких імпрез та яке широке ними зацікавлення.

Оце вдруге на протязі несповна року українська спільнота Північної Америки мала нагоду переживати музичну імпрезу, рівень якої, виконання і програма не могли повстидати ніякої подібної американської чи канадської.

Вперше у залі Кеннеді Центр у Вашінґтоні в так висококультурний спосіб вшановано жертви Великого голоду в Україні, тепер відзначено 90-річчя найстаршої та найбільше заслуженої української організації на цьому терені. І в одному і в другому випадку поставлено наголос на рівень програми, на її виконавців і на добір поодиноких точок. І тут і там була українська музика, українські солісти, хоча симфонічні оркестри запозичено, із-за браку власних.

Але концерт 1-го квітня в Ню Йорку підтвердив це, що було ясним після 2-го жовтня минулого року у Вашінґтоні: що ми можемо поставити такі музичні імпрези і не посоромитися ані перед чужими, ані перед своїми. Вщерть виповнена заля Карнеґі Голл нашою публікою та її щире захоплення виконаними творами, з яких усі були вперше на тому терені виведені, є доказом, що наша спільнота зокрема молодшого віку (а таких на концерті в Карнеґі Голл було особливо багато) є спрагнена нових і цікавих мистецьких імпрез, які достосовані своєю музикою та виконання до сьогоднішнього дня.

Сьогодні, мусимо признатися одверто, що постановка побутових, постійно повторюваних українських музичних чи театральних творів вже не може захопити та викликати зацікавлення. Наша громада під впливом високоякісних культурних можливостей в оточуючому світі стала вибагливою до своїх імпрез та вже не можна її, як перед тридцяти чи сорока роками, задоволити, скажім, побутовим жанром.

Нова музика, добрі солісти — ось що притягає слухачів, які не бажають тупцювати на місці, а іти вперед.

Знаючи таку настанову нашої громади, особливо молодшої віком, Український Народний Союз вибрав саме такий спосіб публічного відзначення свого ювілею, нав'язуючи до подібних успішних постановок у минулому. Цей останній концерт, хоча викликав не одне застереження серед консервативних членів нашої спільноти, мовляв, пощо викидати стільки грошей на престижеву залю, на оркестру, хори і т. п., виправдав себе вповні, а добір нової музичної програми і брак промов чи інших стереотипних точок дозволив взяти участь у тому концерті не лише українській публіці, але й американським приятелям, зацікавлених українською музикою.

Останнім концертом УНСоюз знову вийшов далеко вперед у зрозумінні культурного голоду нашої громади.

Знаменитий концерт у Вашінґтоні і ця остання імпреза є лише рідким доказом того, що і як можна поставити сьогодні, як зразки української культури та мистецтва. Таких імпрез треба куди більше, частіше, та вони не можуть лише відбуватися з приводу рідкісних ювілеїв, а стати періодичними.

Вони заспокоюють природний голод за вищим рівнем у мистецтві і культурі, який, на щастя, існує у нашій спільноті. А коли ми його не заспокоїмо нашими засобами, молодші покоління будуть шукати за ними поміж чужими.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Степан Женецький

ПОЛЯКИ ПРО МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ

В українській пресі у вільному світі час від часу появляються вістки про долю української королівської корони, що нею коронувався галицький князь Данило на короля Української Галицько-Волинської Держави. Серед українців загально прийнято, що ця корона, після захоплення Галичини поляками, опинилася в посіданні, а чи у завідуванні української греко-католицької епархії в Перемишлі та що її вживали, після відповідного перероблення, українські перемиські греко-католицькі єпископи як єпископську митру.

Ця корона короля Данила до Другої світової війни мала бути в Перемишлі, а що з нею сталося опісля — ніхто нічого певного не знає. Є певні вістки, що владика Йосиф Коциловський, тодішній єпископ української греко-католицької епархії в Перемишлі, мав її передати на переховання до Риму одним італійським священиком, що був військовим капеляном відділу італійських вояків, які, як німецькі союзники, перебували тоді в Перемишлі. Але певних доказів, що так сталося, немає.

Деяке світло на долю мистецьких скарбів української перемисько греко-католицької епархії в загальному, не згадуючи нічого окремо про корону українського галицько-волинського короля Данила, кидає польський крайовий тижневик часопис „Życie Przemyskie" („Перемиське життя") з дня 1-го лютого 1984 року. У статті „Де є єпископські скарби?", автор, що підписався ініціялами Й. М., пише:

Від багатьох років ця справа викликає емоції, які щоякийсь час вплітаються в розмовах старшої ґенерації перемишлян, які пам'ятають ті випадки, і поміж ними часто виринає запит: що сталося зі скарбами греко-католицького єпископату в Перемишлі?

Відомо, що в міжвоєнному часі, вона була найбагатшою дієцезією в Польщі. Крім вартісних предметів релігійного культу, зібрано там також багато цінних мистецьких предметів, як також різного роду інших дорогоцінностей. Ніхто не сумнівається, що цінність майна становила собою велику вартість. Відомо також, що останній єпископ Йосиф Коциловський колишній офіцер австрійської кавалерії (в ранзі полковника) виїхав з Перемишля в 1946 році, не забираючи зі собою дослівно нічого. (Насправді єпископ Коциловський не „виїхав" добровільно, як виходило б з опису польського автора, а польське військо чи поліція, сильно скатованого єпископа насилу вигнала чи „репатріювала" до Совєтського Союзу, де він помер, закатований московськими комуністами. (С. Ж.).

Один з наочних свідків, польський автор, будучи присутнім при єпископа від'їзді, росказує, що тодішній староста Зиґмунд Фельчинський, діючи як уповноважений польського уряду, поінфомував єпископа про те, що він має покинути край і виїхати до Києва. На поїздовій станції нібито приготовано шість вагонів, до яких мали забрати скарби єпископа, що перед війною находилися в будинку, в якому тепер приміщено Окружний музей. Єпископ Коциловський, одначе, не скористав з того транспорту, пише Й. М. Люди бачили, як він у самій сутанні вийшов до автомобіля (напевно НКВД С. Ж.) і поїхав у сторону кордону.

У будинку залишилися залізні сховки. Здавалося, що в них находяться гроші і дорогоцінності, але якось ніхто (може цивільні люди-поляки — ні, але режимники напевно „поцікавилися" і пограбували їх С. Ж.) не зайнявся ближче цією справою. Дивне, але правдиве. Сьогодні відомо лише на підставі розповідей, які авторові-полякові вдалося зібрати, що в одному з тих залізних сховків знайдено цінне срібне накриття. Другий залізний сховок, правдоподібно, перевезено до Музею Літератури у Варшаві, третій до Воєвідського уряду у Ряшеві. Одначе чи ті відомості вповні правдиві — трудно тепер сказати.

Єпископський скарб як би розплився в повітрі, — пише польський автор. А може його десь старанно сховали і він досьогодні находиться в якійсь невідомій країні?

Уже траплялися аматори викриття таємного скарбу, що не одному зганяв сон з очей. Говорили, що він находиться в крамниці, яка в пізніших роках находилася в пивниці однієї з кам'яниць в ринку, цій, де сьогодні міститься крамниця спортових товарів, або в поверхових пивницях, сполучених з нею. Раніше жили там сестри-законниці, отже може там приготовано схованок?

Як у страшному пригодницькому фільмі проходили спроби дістатися до крамниці, яку успішно боронили великі, аґресивні щурі, наче несамовиті сторожі леґендарних дорогоцінностей. А пізніше, з приводу якоїсь направки, криницю замуровано і вона перестала спокушувати шукачів скарбів.

Кружляють також слухи, що в 1946 або 1947 роках на піддаші парохіяльного дому, що находиться побіч церкви при сучасній вулиці Пшеворського, знайдено частину скарбу, що, правдоподібно, належав до дієцезії. Але на те немає певних доказів.

Цікаву пригоду теж пережив один із працівників музею, який осінню 1965

Закінчення на ст. 3.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про мою „сотку"

Дивне це число сто. В деяких випадках видається воно дуже великим, в інших знову дуже малим. Часом приносить воно радість, а іноді сумні міркування; одні вітають його святочними подіями, інші раді про нього забути.

Але ніхто не заперечує, що це кругле число і що воно вимагає так, чи інакше певної уваги.

Ось візьмімо, наприклад, сто років — це ж ціле сторіччя, яке в історії позначилося десятками важливих подій, воєн, успіхів чи невдач.

Сто років від народин чи смерти славних людей, сто років від повстання важливих установ — це все причина до торжественних святкувань, ювілеїв, які ніяк не годиться забути.

Але ось, наприклад, сто днів — це вже „лише" четвертина року, яка часто в нашому житті не позначилася нічим надзвичайним, а сотка долярів сьогодні це „лише" також незначний гріш, за який можна купити два три добрі квитки до театру або заплатити за вечерю у нюйоркському ресторані, а сто миль це у наших теперішніх обставинах „близька" віддаль, яку кожне авто переїжджає у несповна двох годинах.

„Мою сотку", однак, хотілобся б мені прилучити доконче до тієї першої категорії круглого числа, якого не можна забути і яке треба відзначити, як не ювілейним бенкетом із дев'яти промовами і печенею з горошком, то принаймні згадкою про неї на тому місці, де вона завершилася.

І тому сьогодні пишу мій сотний фейлетон „Про це і те" таки з певним зворушенням, бо у розгарі подій і праці навіть не спостереглася, що цей „ювілей" вже зближається. Треба було довго перелистовувати три річники „Свободи" та рахувати двічі, щоб переконатися, що це таки справді тепер сотний фейлетон.

Переглядаючи їх ще раз по волі чи неволі насунулися різні думки і рефлексії.

Перш усього зі сумом треба було ствердити, що сто фейлетонів — це дуже маленьке число в порівнянні з тим, що писали мої славні попередники на тому самому місці. Немає також що рівнятися мені з творчістю тих, що перейшли вже до історії нашої журналістики, а то й літератури саме тим жанром писання і немає в мене того гумору, який ціхував їхні фейлетони.

Усе ж поміж соткою моїх розмов „Про це і те" були кращі та гірші, були менше цікаві і більше цікаві, були вдалі і невдалі добором теми — але таки всі вони торкалися актуальних і живих проблем нашого сьогоднішнього, а не вчорашнього життя тут у Північній Америці та ставили ті проблеми перед очі читачів, не претендуючи давати на них розв'язку.

Може власне та безпосередність та актуальність викликає цей широкий відгук у читачів, з яких одні „обурені", а інші вдоволені, що „хтось" вкінці порушив на сторінках нашої преси таку чи іншу тему. Саме це дає мені сьогодні відвагу відмітити ту сотку з тихим почуттям вдоволення, що дала вже читачам сто разів як не приємність то принаймні тему до роздумування і розмови.

І хоча я не одержала... „Оскара" чи іншу нагороду, хочеться накінці таки подякувати всім тим читачам, а особливо молодшим віком, які так часто при зустрічах нав'язують до писань „Про це і те" та тим дають доказ, що їх справді пильно читають, — за слова признання і заохоти, а моїм товаришкам редакційного стола зліва і справа особлива подяка за критичні завваги і мовні коректи.

О-КА

Богдан Ґеруляк

УКРАЇНЦІ ТА УКРАЇНА В ЯПОНСЬКИХ ЖУРНАЛАХ

У Токіо минулого року з'явилися у двох місячниках статті на українські теми. Автор обох статтів — це Казуо Накаї, який в листі до Мирона Сурмача себе називає „єдиним українцем у Японії".

Власне від М. Сурмача я отримав ці японські журнали з просьбою росказати йому зміст обох статтів. Поскільки в обох дописах автор-чужинець надзвичайно цікаво оповідає свої спостереження про українців та українську історію взагалі, я переклав обидва матеріяли на українську та англійську мови з наміром згодом їх надрукувати в цілості. Але з огляду на довжину текстів, на цей раз хочу дати тільки короткий огляд їхнього змісту.

Перша стаття опублікована в квітневому числі за м. р. жіночого журналу з багатомільйонним накладом, що називається „Фуджін но томо" („Приятелька хазяйки дому") і виходить уже 81 років. Під заголовком статті „Познайомтеся з Україною: „Великодні писанки", що її підписали спільно Казуо і Акіко Накаї є репродукція картини Ярослави Сурмач „Дівчата розмальовують писанки". Далі йде короткий вступ від редакції:

„Великодні свята і зустріч весни сповнені радістю і багатобарвними писанками, розмальованими розмаїтістю взорів. Це так ще до сьогодні українки продовжують це традиційне мистецтво. Казуо Накаї, який минулого року повернувся із закордонних студій в Америку в Українському Науковому Інституті при Гарвардському Університеті познайомив свою дружину Акіко з мистецтвом писанок, історією їхньої символіки та способами їхнього розмальовування".

Стаття розглядає історію писанок на тлі українського фолклььору та дає детальні вказівки, як їх виконувати, включно з рисунками та схемами.

Але чи не найприємнішою несподіванкою в журналі є кольорова фотографія на дві сторінки, на якій зображений плетений японський кошичок на сіні, а в ньому і біля нього безліч писанок різного стилю — всі їх виконав в Японії таки сам Накаї.

Друга стаття Казуо Накаї з'явилася в червневому числі за м. р. журналу „Мадо" („Вікно"), який майже повністю присвячений слов'янській тематиці, а зокрема матеріялам про російську мову та культуру. Журнал видає товариство „Наука" („Кабушкі кайша") у Токіо. Це видавництво та їхню головну книгарню я добре пам'ятаю ще з часів мого перебування в Японії. Тоді воно спеціялізувалося в розповсюдженні російських видань та пропаганді російської культури в Японії. Я пригадую своє здивування, коли у 1968 році я несподівано натрапив на один-одинокий примірник Г. Логвина книжки „По Україні", яка тоді щойно була вийшла і лежала на полиці прикрита стосами російських совєтських видань. Тим більше вимовним був для мене факт, що саме журнал цього видавництва надрукував статтю, в якій автор прихильно і з великим знанням розглядає багато моментів української історії.

Стаття п. з. „Україна в Америці — і Японія" досить довга (шість сторінок дрібного японського друку) і складається з таких частин: вступ, українсько-японський словник, українська нюйоркська книгарня „Сурма", „Маленька Україна в Іст Віледж", та історія української еміґрації в Америці.

Стаття написана дуже живим стилем. Матеріял більш наукового характеру, чи то історичного, чи мовознавчого, автор переплітає описами й спостереженнями про українців в Америці, передусім в Ню Йорку. Цікаво, що УНІГУ, де автор перебув майже два роки згаданий тут дослівно одним реченням. Натомість, свою поїздку до Ню Йорку, щоб зустрінутися з ред. Іваном Світом, автором книжки „Українсько-японські взаємини: 1903-1945", Накаї описує докладно та з великим захопленням. Він пише:

„П'ять або шість років тому, в Токіо, я знайшов український памфлет п. з. 'Зелена Україна', опублікований ще перед війною в Харбіні. На останній сторінці, між оголошеннями про різні українські видання, я побачив рекляму про українсько-японський словник, що тоді, згідно з оголошенням, був у підготові. Мені ніколи й не снилося, що така неймовірна річ могла існувати. Я негайно почав шукати за цим виданням по всіх каталогах, по всіх бібліотеках Токіо — але безуспішно. Вкінці я прийшов до висновку, що фраза „у підготові" означала, що цей словник ніколи не вийшов з огляду на війну".

У нюйоркському помешканні ред. Івана Світа ми говорили мішаниною української та англійської мов про українців у Манджурії, особливо в Харбіні, та на багато інших тем. Розмова затяглася до вечора і я вже почав збиратися відходити, коли нараз пригадав собі оголошення про українсько-японський словник і про всякий випадок спитав про нього ред. Світа. Той від-

Закінчення на ст. 3.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЗА УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКИХ АНСАМБЛІВ У ПАРКОВИХ КОНЦЕРТАХ

У літніх місяцях в нюйоркських парках починаються прилюдні безплатні концерти під відкритим небом. Починаючи від початку липня до наступного після Дня Праці тижня, кожної неділі (якщо сприятлива погода) у Форрест Парку на Вудгейвені (Квінс) відбувається від 3-ої до 5-ої по полудні концерт оркестри Зейферта, якому прислуховуються сотні мешканців цієї й сумежних дільниць. Парк утриманий чисто, естрада обладнана відповідно, лавки уставлені поміж деревами, околиця спокійна.

Концерти відбуваються з рамени й частинно коштами Департаменту Міських парків та дотаціями місцевих фінансових установ, здебільша банків. На концертах бувають представники міської управи й місцевої адміністрації та представники стейтової леґіслятури в особах сенатора Мартина Норра й асамблімена Фредерика Шмидта, які ставляться прихильно до українців.

Крім оркестри Зейферта виступають принагідно гості — вокалісти-солісти і різні ансамблі. Я був раз присутній на виступі юґославсько-американського народного балету, який має добру репутацію. Публіка була захоплена виступом, хоч їхні танці, це здебільша хороводи, доволі мляві, повільні, вони блíднуть у порівнянні з рухом, темпераментом, темпом, багатс-

Закінчення на ст. 4.

Б. І.

НАЗУСТРІЧ ВЕЛИКОДНЕВІ

Принижені, нещасні, радіймо враз!
Хай щезне туга...
Берім сьогодні шати ясні
І крашанки червоні у долоні
І стрічаймо друга,
Вітаймо брата:
Воскресла Правда на хресті розп'ята.

Хоч бачимо свій шлях у тернах,
Але ми знаємо, по днях страждань Голготи
Йде Воскресення День!
Ми сміло ставимо життю чоло—
Для нас у срібні дзвони дзвонить джерело.
Для нас лунає великодній дзвін:
— Христос воскрес!

(Уляна Кравченко — „Воскресення")

Ніщо не викликає такої радости в нашому житті, такої надземної радости, теплоти і зворушення, як слова „Христос воскрес!" З цими словами ми відчуваємо ясне сяйво сонця, подих весни, пахощі квітів, відродження природи. Для українського народу Христове Воскресення — це найбільше свято, і ним радіють усі — небо і земля. Це ж бо Христос з великої любови до людського роду Своєю смертю переміг смерть на хресті й приніс нам у дарі вічне життя.

Великдень глибоко закріплений у серцях нашого народу та зв'язаний з найглибшими релігійними почуваннями української душі. В той день ми осягаємо дивний духовий спокій, чародійну радість, неначе й самі воскресаємо духом і тілом, сповнені любови до своїх ближніх та великою вірою у краще майбутнє. Наші великодні Богослуження такі глибокі змістом, наші великодні традиції — писання писанок, свячення пасок, співання гаїлок — усе це витвір духа нашого народу, а головно української жінки. Довгими віками вона плекала, зберігала цей дорогоцінний скарб свого народу й далі зберігає, навіть у тяжких умовах російсько-комуністичної неволі, береже його глибоко в своєму серці далі, чекаючи слушного часу, коли знову зможе вільно славити Бога.

Переживаємо дуже трагічну добу людства. Хоч вибороли мир, проте не для всіх народів. Не зважаючи на величезні жертви людської крови, майна й життя, ще й досі велика частина людей стогне в неволі. Але для нас водночас Великдень є весною, новим життям, відновою людства, бо одного рожевого ранку й до нас зайде Воскреслий Христос і прийде день, що завершиться для народу шлях Голготи. Тоді, подолавши супостата, у відновленому величному храмі проспіваємо величню пісню хвали Воскреслому Христові й Україні, що теж воскресне. Віримо, що й наша Голгота скінчиться Воскресенням! Віримо, що не даремні всі наші страждання.

Під гомін воскресних дзвонів линемо думками на рідну землю та припадаємо до неї з синівським поклоном.

Заслухані в її стогін та горе її дітей, чуємо на собі велику співвідповідальність за її краще майбутнє. Прохаємо воскреслого Христа наповнити нас животворною силою до дальшого змагу за Його святу Правду на землі та сильною вірою в її здійснення і вітаємо всіх радісним „Христос воскрес!" Пам'ятаємо великоднє звернення Головного отамана С. Петлюри до земляків: „Як будете в церкві на 12 євангеліях, слухатимете Слово Боже про Страсті Христові, як будуть носити Святу Плащаницю біля церкви, як співатимуть радісне „Христос воскрес", згадайте про мучеників України, згадайте про всіх, кого розстріляли большевики! Згадайте й про тих, хто із зброєю в руках боронив нашу Рідну Землю від московських катів! Не за горами наш час! Воскресне наша Україна, скине з себе большевицьке ярмо. Не забудьте про мучеників і праведників наших!"

Крізь наше та попередні покоління довершується Воля Всевишнього, яка веде Україну кривавими шляхами, але неминуче до її воскресення. Якби було інакше, то який був би в цьому глузд? Завіщо тоді гинули б, інколи страшною смерю мучеників, найкращі з нашого народу? Понад історію і час лунатимуть гасла правди й волі. Бо після Великої П'ятниці в календарі Бога завжди приходить Великдень, Світла й Соняшна Неділя Радости!

Тривожні вістки з рідного краю продираються крізь Залізну завісу, яка колючими засіками, замінованими зонами й мурами відмежовує тоталітарну імперію від вільного світу. Окупаційний совєтський режим в останньому часі посилює переслідування української культури. У в'язницях опинилися українські письменники, науковці, культурні діячі й патріотична молодь. Не забуваймо про них у це радісне свято, будьмо нашим серцем разом із ними, бо вони змагаються і терплять не заради свого власного індивідуального добра, але страждають за весь народ! Вони боряться за свободу і права українського народу. Нашим обов'язком тут, у вільному світі, є активно підтримувати їхні змагання і домагання і допомагати їм усіма нашими силами.

Просім Воскреслого Христа, щоб у Великодні Дні обновилися наші душі, щоб ми зуміли перемогти самих себе, щоб ми своїми руками змогли піднести вгору нашу честь. Об'єднані одним серцем, душею і однаковими почуттями, просім Воскреслого Христа, щоб наповнив нас непохитною надією на краще завтра, щоб навчив нас сумлінно виконувати наші церковно-національні обов'язки, щоб дав нам силу видержати час Великої П'ятниці й дозволив нам діждатися Воскресної Неділі!

Український Великдень від віків був великим весняним святом, днем вияву нашої віри в себе і в нашу українську правду. Христове Воскресення прийшло як остаточний фінал тяжкої Голготи.

Кінець.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, що її очолює інж. Роман Ракочий, ст., встановила такі дати турнірів на Союзівці в 1984 році:

* 7-8-го липня — УСЦАК-Схід
* 11-12-го серпня — Подвійні ігри
* 31-го серпня — 3-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
* 22 - 23-го вересня — Запрошеневий УНС
* 13 -14-го жовтня — КЛК

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
ПОЖЕРТВИ НА УВАН У США

Подаємо додатковий список жертводавців, які вплатили членські внески та пожертви для Академії від 1-го жовтня 1983 року.

20,000.00 дол. — І. Любчак (за заповітом).
По 100.00 дол. — М. Борецький, О. Радиш.
По 50.00 дол. — О. Кекіш, І. Малий. Р. Солчаник, Українська Федеральна Кредитівка „Самопоміч" (Балтимор), М. Ярославка.
По 40.00 дол. — Л. Дражевська, Т. Гаврик.
30.00 дол. М. Нешта.
По 25.00 дол. — Т. Погуляй, Д. Стопкий.
15.00 дол. — Ю. Лавриненко.
10.00 дол. — Т. Сенковський.

ПРИМІТКА: В списку надрукованому в „Свободі" 5-го квітня ц. р. сталася помилка. Прізвище одного з жертводавців, що склав пожертву в сумі 100.00 дол. є К. Кебало, а не К. Кекало.

Управа УВАН У США щиро дякує всім жертводавцям. Ці пожертви складають фінансову базу Академії. Зібрані пожертви будуть витрачені на видання англомовних „Аналів УВАН у США", на публікацію нової серії видань „Джерела до Новітньої Історії України" і на утримання бібліотеки і архіву Академії.

Пожертви, які можна відтягати від податку, просимо надсилати на адресу:

The UKRAINIAN ACADEMY
of Arts and Sciences in the U.S. Inc.
206 West 100th Street, New York, N. Y. 10025

ПОЖЕРТВИ НА ПАМ'ЯТНИК НЕВІДОМИМ ВОЯКАМ УПА

У продовженні збірки на побудову пам'ятника невідомим воякам УПА, що почалася з приводу смерти полк. Юрія Лопатинського 16 листопада 1982 року, останньо вплинули такі пожертви:

2.000.00 дол. — Братство Броди Лев - Ню Йорк.
По 200.00 дол. - Омелян і Емілія Плечень, Теодор і Еріка Москаль, Петро і Люся Гула, Теодор і Анна Стець, Петро і Ганнамора Сачок, Анеля і Іван Дмитрик, Осип і Зінайда Левицький, Адам і Александра Масляк, Юрій і Марія Кулик, Богдан Крук, Володимир Юркевич, Григорій Костюк, Товариство кол. вояків УПА - Відділ Дітройт, Роман і Анна Мац, Орест Мостовий, Укр. Кредитівка в Пассейку, Ню Дж., Анна і Роман Байлак в першу невимовно болючу річницю смерти мами Марії Телятинської.
150.00 дол. - Володимир Королик,
По 100.00 дол. - Ростилав і Анна Галабурда, Антін і Ірена Микич, М. Стасюк, Михайло Госій, Іван і Катарина Іванчук, Мирослав і Марія Лабунька,
70.00 дол. - Александер і Ірена Білевич,
По 50.00 дол. - Микола і Александра Крумшин, Володимир Козіцький, Іван Ройко-Остапенко, Василь Секеринець, Василь і Галина Гришко, Микола і Ґеня Вітенко, Василь Федорців, 3-ій Відділ Орг. Оборони Лемківщини Пассейк, Ню Дж.,
По 30.00 дол. - Микола і Стефанія Степаняк, Богдан Кармелюк, Григорій і Магдалина Ясейко,
По 25.00 дол. - Володимир і Катарина Воловодюк, Юрій і Наталія Струтинський, Евген і Богданна Титла, Богдан і Галина Титла, Іван Різник, Орхим Діназь, Микола Май, Михайло Марунчак, Стефан Пасічник, Н. і І. Ґавдяки, Б. і Т. Ясінські, Р. і М. Хомняки, З. і Т. Демчуки, Микола Галів,
По 20.00 дол. - Василь Калинович, Віра Яворська, Іван Принада, Ярослав Горбачевський, Дмитро Возняк, Іван Хомко, Франко Мартин, Григорій Дуб,
15.00 дол. - Богдан і Оксана Кузишин,
По 10.00 дол. - Роман Гаталяк, Стефан Ґлют, Ауґустин Сумик, З. і Л. Мриглоцькі, Марія Струк, Панцета Мамарела, Іван Матіяш, М. Куртюк, о. П. Романишин, Іван Блиха,
По 5.00 дол. - Дмитро Федорів, С. Марешинський, Марія Зелез, Іван Палюх, Іван Коваль, Ярослава Лютак,

Братству Броди-Лев Ню Йорк, висловлюємо велику вдяку за княжий дар дві тисячі долярів. Усім жертводавцям щире спасибіг.

Просимо про дальші пожертви. Пам'ятник невідомим воякам УПА буде побудований на окремій ділянці цвинтаря вояків УПА на цвинтарі ім. св. Андрія в Бавнд Бруку. Відкриття і посвячення відбудеться в провідну неділю 29 квітня 1984 року, год. І-ша в полудне. Пожертви просимо слати на адресу „Самопомочі" в Ню Йорку „Selfreliance" F.C.U. 108 Second Ave. New York, N.Y. 10003 або на адресу скарбника: Ivan Dmytryk 80 First Ave, New York, N.Y. 10009; чеки виписувати на UPA Monument. Acc. No 3171

Об'єднання кол. вояків УПА

Дитячий садочок у Йонкерсі

Діти зі світлички з минулого року: Любослав Ворох, Адріяна Ворох, Данусь Ді Біжжю, Данилко Літепло, Маруся Соневицька, Тамара Геймур, Наталка Пірожек, Юра Пилип, Дженіфер Вариха, Ромчик Подпірка, Адріянна Рудик, учителька Надя Літепло

Вже рік минув відколи в нас, у Честер Сіті, зорганізовано садочок для дітей у віці від двох з половиною до чотирьох років; по довгих розшуках садочок знайшов приміщення при методистській церкві св. Павла в Гартсдейлі, Н. Й., яке є вигідне щодо доїзду, бо знаходиться у центрі міста й доїзд вигідний з різних закутків цієї округи, як також Бронксу і Квінсу. Кімнати для садочку пристосовані відповідно для дітей того віку. Крім того є ще кімната, де матері можуть стрінутись, погоститися кавою та поговорити.

Минулої осени відвідувало садочок 13 дітей, які щосуботи приїжджали зі щораз більшою охотою до свого садочка, бо там була дбайливо підготована учительками Христею Соневицькою і Надею Літепло програма занять.

Щоб успішно провести програму з дітьми, для допомоги завжди була дежурна мама, яка також подбала, щоб діти мали смачну перекуску.

Треба зазначити, що спочатку вела садочок на весні 1983 року молода учителька Славка Щур, а їй допомагала Наталака Моцюк. Цього року прибуло ще двоє дітей. Разом їх 15.

17-го грудня минулого року відвідав дітей у садочку св. о. Миколай (Ст. Рудик). Діти мали нагоду пописатися перед св. Миколаєм і своїми батьками короткою програмою. Під час перекуски—солодке і кава, яку приготовила Оля Рудик, батьки втішалися поступом своїх діточок. О. Рудик також веде наші картотеки і фінансові справи.

Цього року садочок почав свої заняття першої суботи лютого вже під патронатом 119-го Відділу Союзу Українок зі своїми учительками Христею Соневицькою і Надею Літепло, яка є фаховою вчителькою для дошкільників, бо має вишкіл школи Монтесорі. Тому в садочку вживається традиційний підхід, щоб найкраще дати дітям нагоду чути українську мову і пісню, і пізнатися з іншими дітьми, які говорять українською мовою.

Шевченківське свято в Баффало

На вступі цього допису слід мені дати маленьке вияснення, а саме: через недугу я не міг взяти участи у святі, а тому допис цей не може бути результатом моїх власних спостережень, а побудований на підставі даних, одержаних від організаторів цього свята, тобто від працівників Відділу УККА в Баффало. Роблю це з обов'язку секретаря Відділу.

В цьому році українська громада в Баффало вшанувала Т. Шевченка в неділю, 11-го березня. Вшанувала відповідною програмою, виконаною власними силами. Свято відбулося в Українському Домі „Дніпро". Основну частину програми свята становив виступ мішаного хору „Бурлаки", який під дириґентурою Михайла Проценка і при фортепіяновому супроводі Олі Алексевич-Лавні проспівав декілька пісень до слів Тараса Шевченка, а саме: „Заповіт", „Сонце заходить", „Розрита могила", „Село, і серце одпочине". Крім хорових точок, у програму свята увійшли: деклямація пластунки-юначки Катрусі Пистрак, яка деклямувала поему „Іван Підкова"; інсценізація уривку із поеми Шевченка „Гайдамаки"—„Лебедин", у виконанні учениць „Рідної Школи" Ірини Ващак, в ролі черниці, й Олесі Войчак в ролі Оксани. Режисером інсценізації була учителька „Рідної Школи" Неоніля Стецьків. Декорацію для інсценізації, як також і для цілости свята виконав мистець Мар'ян Борачок.

На сцені була постать Тараса Шевченка, зображена на київському вітражі в Київському університеті, а радше на копії цього вітражу, відтвореного мистцем Мар'яном Борачком. Як відомо, оригінал вітражу був знищений большевиками.

Промову на святі мав виголосити автор цього допису, але з огляду на перешкоду, текст його промови відчитав Ігор Чмола.

Свято закінчено українським національним гимном „Ще не вмерла Україна", що його відспівав хор „Бурлаки".

Михайло Лоза

Українці...

Закінчення зі ст. 2.

повів: 'Мені прикро це говорити, але японці, які вивчають українську тематику, про цей словник нічого не знають'. Сказавши це, він сягнув рукою до полиці і витягнув тонкий томик. 'Ви це мали на думці?' — і подав мені книжку. Дійсно, — українсько-японський словник! То ж його таки видали — подумав я з великим здивуванням. Словник вийшов майже сорок років тому, а я його бачу вперше тут, в цьому нюйоркському помешканні. Пригадую, що мені тоді стало дуже дивно".

Із великим захопленням і ентузіязмом Накаї арґументовано закликає японські наукові установи перевидати і розповсюджувати цей словник. Не мала іронія в тому, що й мені, українцеві, що прожив майже десять років у Японії, довелося довідатися вперше про цей цінний словник щойно зі статті Накаї. Не менш іронічним є й те, що чужинець швидко і цілком природно зрозумів вартість цього українського видання, що його українці „зберігають" уже сорок років.

Далі Накаї описує неймовірно важкі умови 1944 року в Манджурії, в яких цей українсько-японський словник складався. „При кожному слові подано стільки прикладів, як його вживати", пише Накаї, „що цей словник становить своєрідну енциклопедію".

Доля обох авторів словника, як і самого видання — трагічна. Обидва упорядники словника були арештовані після приходу совєтського війська. Василь Одинець, який закінчив Харбінський Орієнтальний Інститут і володів китайською і японською мовами, помер 1975 року на засланні в Казахстані. Анатоль Діброва, який був автором усієї української частини словника і також знав японську мову, пропав без сліду в тюрмі. Весь наклад словника та архіви совєтська влада знищила.

Під час свого перебування у Бостоні Накаї часто відвідував Ню Йорк, де шукав за українськими виданнями по книгарнях „давнтавну". Одного разу він зустрів Мирона Сурмача і відтоді між ними нав'язалася справжня дружба. Накаї дуже цікаво переповідає свої розмови з гостин у п-ва Сурмачів у Ню Джерзі, де довідався про біографію цієї незвичайної української родини, та з захопленням пише про різні українські книжки, що їх він у них уперше побачив.

Його цікавить життя української громади в Ню Йорку і він описує наші церкви, Великодні святкування, організації, установи, крамниці. У противагу брудові та загальному занепадові нюйоркського „давнтавну", українську дільницю цього району він називає „маленькою оазою культури і теплярнею українського відродження". В своїх розмовах з М. Сурмачем цей україномовний японець дивується, що деякі молоді українці говорять слабше по-українськи за нього, і він турбується тим, що українській громаді загрожує асиміляція.

Але свою статтю, адресовану до японського читача, Накаї кінчає оптимістичними словами Мирона Сурмача: „Не журіться, пане Казуо, вже довгі сотні років українці були змушені боротися з поляками та з росіянами — і дивіться — ми живемо!" Стаття підписана: Накаї Казуо — „украінагаку" — себто, студент українознавства.

Поляки...

Закінчення зі ст. 2.

року несподівано зайшов у вечірніх годинах на місце своєї праці. А зайшов він туди тому, що, мабуть забув там якісь документи, а може хотів докінчити раніше розпочату працю. Трудно по стільки роках пам'ятати подробиці, але сама пригода йому надовго залишиться в пам'яті.

У музеї він завважив якогось чоловіка, зодягненого в білий жакет, який намагався заховатись. Не знаючи з ким має до діла, працівник музею зайшов до однієї кімнати, зателефонував на поліцію і шепотом поінформував про таємничого осібняка. Хвилину пізніше над'їхав радіовіз і міліціянти віднайшли згадуваного чоловіка в пивницях музею, який там завзято копав долівку. Може він мав якісь інформації, що в підземеллях музею, давнішій резиденції греко-католицького єпископа, знаходиться скарб.

Виявилося, що цей чоловік сховався у туалеті і, вичекавши, аж усі працівники вийдуть з музею, взявся до праці. До Перемишля він приїхав з Ольштинського воєвідства — і це є все, що про нього сьогодні відомо. Нічого не вкрав, не вчинив жадного проступку, за який можна б було його покарати, отже його звільнено, не знайшовши жадних причин, щоб переводити слідство.

Коли в пивницях музею влаштовано кав'ярню і обнижено підлогу на 65 сантиметри, не найдено жадних слідів, які вказували б на захований скарб. Також не найшли нічого, коли шукали під повалою сполучника між домами, бо дехто сподівався, що там могли находитися дорогоцінності.

А може криївка находиться у старих, грубих мурах будинку? Працівники музею не погоджуються з цією думкою, але такого здогаду не можна цілком відкинути. Одначе під час ремонтів проверчено мури в різних місцях і ніде не найдено таємних криївок.

Є і такі люди, які вважають, що єпископський скарб може находитися в колишньому манастирі при Кармелітській вулиці. Там бо колись приміщувалися архіви, бібліотека і помешкання греко-католицьких священиків. Час від часу там появляються різні люди, начеб то витяті з американського фільму, шукачів золота, які вдивляються в старі мури, немов у сховок дорогоцінних скарбів. Чи не діє тут, одначе, перебільшена фантазія?

У дальшому польський дописувач пише: Факт, одначе, що єпископ Йосиф Коциловський від'їхав без жадних баґажів, як і також залишається безспірним фактом, що греко- католицька дієцезія в Перемишлі славна була із нагромадження багатств.

Закінчує польський автор свою цікаву розповідь на тему досі незнайдених скарбів української католицької епархії у Перемишлі зверненням до читачів часопису „Перемиське життя" такими словами: „Може хтось із наших читачів схоче своїми власними відомостями доповнити інформації, що їх ми зібрали і вказати на новий слід, який зміг би допровадити до виявлення зникнення цих скарбів.

Св.п. Гната О. Лозенка - Діброви

„Вселемудрість, упорядкованість, закономірність і скоординованість, що ними позначений світ, - це ті закладені у всьому Першопочатком сили, які творять лад, гармонію, красу й рівновагу всіх існуючих елементів і їхніх систем на землі та в цілому космосі, як абсолютно досконалій в цілому космосі, як абсолютно досконалій композиції Бога - Творця". — Гнат О. Діброва з книги *„З Лон Сущого"*.

Св.п. Гнат О. Діброва

2-го квітня 1984 року українська громада Нюарку - Мейплвуду - Ірвінгтону, Н. Дж., відпровадила в останню путь, здавалося б, моловідому і малопомітну людину: мислителя і поета, українського патріота св.п. Гната О. Лозенка, який свої твори підписував псевдонімом — Гнат О. Діброва.

Св.п. Г. Лозенко-Діброва народився в 1906 році на східніх землях України. Помер на 78-му році свого творчого життя в себе вдома, коло своєї хворої дружини Людмили, зовсім несподівано.

Належав він до української православної громади церкви Св. Вознесіння у Мейплвуді. Був людиною релігійною. Більш точні дані про нього (місце народження, його освіту і т.п.) можливо, подадуть ті, які знають його ближче. Я ж обмежусь лише тим, що мені відомо.

Св.п. Гнат О. Лозенко, як видно з його творів, був високо освіченою людиною. Був мислителем і поетом, що своїми творами міг дорівнюватись філософу Григорієві Сковороді, чи подібним до нього. Його книги дають нам пізнати світ таким, яким він мусить бути, а не таким, яким він є сьогодні.

Його твори — поезії, афоризми, сентенції, роздуми, наукова праця і т.п., побудовані на законах Всевишнього. Вони дають окреслення всіх явищ всесвіту, вникаючи в суть історії Його Буття.

Він був обдарований якоюсь особливістю Богом даних прикмет. Від 1946 року, тобто з часу перебування на еміґрації, коли він випустив в Авґбурзі, Німеччина, першу свою книгу „Шляхи і думи" (поезія) і закінчуючи чи не останньою (про що ствердити точно не можу), „Терни і троянди", тобто одинадцятою його книжкою, — всі вони були просякнуті великою релігійністю і любов'ю до своєї поневоленої батьківщини України, та її Творця - Всевишнього.

Він написав такі книжки: „Шляхи і думи" поезії, 1946 р. Авґсбурґ; „Кладка видінь" поезії, 1953 р. Ню Йорк; „Подорож у світ", афоризми, 1955 р. Ню Йорк; „Гами далечин", поезії, 1957 р. Бавнд Брук, Н. Дж.; „З джерел буття", афоризми, 1960 р. Ню Йорк; „Рух і гармонія" поезія, 1960 р. Ню Йорк; „Фрагменти з монокниги", афоризми, сентенції, роздуми; „Містерія землі" поезія, 1968 р. Ню Йорк; „Сила слова", наукова праця, 1971 р. Кліфтон; „З лон сущого", афоризми, Кліфтон; „Терни і троянди" поезія, 1973, Кліфтон. І той, хто читав, або буде читати його твори, довідається хто і ким був св.п. Гнат О. Лозенко-Діброва.

Він був одружений, але не мав дітей, і цим найбільше уболівав, про що він написав в одному зі своїх творів. Був спокійний і лагідний. В балачках був стриманий. Був чесний. Любив Церкву і систематично її відвідував. Не любив непорозумінь чи сварок і намагався їх уникати.

В одному з його афоризмів він пише: „Прихід смерти, коли людина бажає її — це замість трагедії - тріюмф відходу її з цього світу". Чи так собі того бажав покійний, знає один Всевишній, на Якого завжди, виходячи з його творів покладався Гнат О. Лозенко-Діброва.

Похоронено його на цвинтарі Голивуд в Юніон, Н. Дж., у присутності невеликої кількости його ближніх і друзів та дружини.

Похоронні обряди в церкві і на цвинтарі виконав настоятель церкви Святого Вознесіння Мейплвуд о. Іван Наконечний при співучасті дяка Л. Харченка. Прощальне слово над трудною в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніоні сказав К. Степовий.

К. Степовий

1-ий Курінь Українського Пластового Сеніорату ім. О. і С. Тисовських

повідомляє у невимовному смутку Пластове Братство і Громадянство, що 26-го березня 1984 року у Гартфорді, Конн., відійшла на Вічну Ватру

СЛ. П.

ІРИНА СКОЧДОПОЛЬ — „СМЕРЕКА"

пл. сен. керівництва, довголітній дійсний член Куреня, заслужена пластова і громадська діячка на Рідних Землях і на поселенні, відзначена 1-им пластовим відзначенням у 1954 р.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Старшина і члени 1-го Куреня УПС складають Дочці й Родині Покійної вислови найглибшого співчуття.

Український Хор „ДУМКА" в Ню Йорку, Н. Й.

повідомляє своїх Членів і цілу Українську Громаду, що 6-го квітня 1984 р. у Сан Дієго, Каліф. упокоївся в Бозі

СЛ. П.

Григорій Трохимович Китастий

композитор, мистецький керівник і дириґент славної української Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка в Дітройті.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленій Родині Покійного найщиріші співчуття складають —

Управа і Члени Хору „Думка"

Думки про виступ Я. Сусленського

Немає найменшого сумніву, що один із допоміжних засобів реалізації ідеї відновлення нашої державної незалежности — це здобування собі приятелів, особливо серед впливових народів, які не мають супроти України жадних загарбницьких цілей. До таких народів, без сумніву, належать і жиди. Мало цього, доля цих народів часто змушує їх діяти спільно, щоб могти взаємно собі допомагати. Виглядає на перший погляд, що між цими народами повинна бути тісна співпраця і взаємне зрозуміння їхньої долі і спільних інтересів. Нині на теренах України є біля одного мільйона жидів і доля їх турбує їхніх одноплемінників у світі. Вони можуть стати творчим елементом для України в часі її державної незалежности.

Треба привітати різні особисті і групові зусилля деяких (покищо лише деяких) з-поміж обидвох народів, що прямо фанатично пробують це зближення і взаємне зрозуміння проповідувати та реалізувати. До таких ентузіястів порозуміння належить Яків Сусленський, який був головним рушієм для створення Товариства Єврейсько-Українських Зв'язків у Ізраїлі. Він вклав багато праці для творення тих осередків і тут, в Америці. Український Демократичний Рух, в першу чергу його голова Степан Процик, допомагав і допомагає дійсно багато.

Яків Сусленський у своїй понад одногодинній доповіді в Українському Народному Домі в Ню Йорку, виголошеній цим разом поправною українською мовою, сказав, що набрався вже відваги говорити по-українськи до зібраних українців й жидів, виявився, всупереч тим чи іншим трудноцам, оптимістом.

Число членів цього Товариства росте. Число українців, які врятували життя жидам під час Другої світової війни і які є вичислені на списках „Яд Вашем" збільшується; преса менше нападає на українців. Прем'єр Ізраїля Шамір мав гострий виступ проти московських володарів; Я. Сусленський в листі до нього просив його стати в обороні українців. Можливе, що колись і він стане в обороні українського народу; треба бути терпеливими і поволі, але рішуче і послідовно в тому напрямі діяти. Я. Сусленський і його приятелі це і роблять. Справа визнання Митрополита Андрея Шептицького „Праведником" і поміщення його імени на списку натрапляє на деякі труднощі.

Якщо мова про Митрополита як приватну людину, не існує ніяких перешкод для включення його імени у список „Праведників світу", що рятували життя жидам, і поміщення імени Андрея Шептицького у „Яд Вашем". Комплікує цю справу проте становище Митрополита в Українській Католицькій Церкві, як її Глави. Але, сказав Я. Сусленський, — він вірить, що ці труднощі поволі будуть усунуні.

Остання спроба помістити ім'я Митрополита на списку Праведників світу закінчилася голосуванням 10 за і 10 проти. Рабин Д. Кагане, голос якого міг перерішити цю справу, будучи ще дуже обуреним на статті д-ра П. Мірчука в українській пресі і браком голосів, що опрокинули б думки П. Мірчука, вирішив цим разом не голосувати, і справа ця була відкладена, хоч, на думку Я. Сусленського, ненадовго вже.

Доповідач має причини твердити, що імпакт зусиль Товариства в Ізраїлі помітний серед жидівських громад у світі, включно з Америкою; чим раз більше людей перестають уважати Я. Сусленського „ворогом жидів" тому, що він шукає порозуміння між українцями і жидами. Кількість цих людей, на його думку, буде зростати, і користь для обох народів є без сумніву поважною.

У дискусії взяли участь і жиди, і українці. Особливо зворушуючим був виступ Ганни Бабінської, колишньої учительки на Донбасі і в Буковині, яку врятували українці, яка, розповідаючи про це, плакала. Вона сказала, що знає багато випадків, коли українці допомагали жидам рятуватися під час голокосту.

Автор цих рядків підтвердив твердження Г. Бабінської і також пригадав, як він в 1943 році приїхав до села Радохонець, Мостиського повіту, де на приходстві з'явився один із жидів, який з родиною переховувся в лісі. Його заховали тимчасово в стодолі, дали йому харчів на дорогу, і до криївки. Люди робили це, як самозрозумілу річ, значить — не було у них жадної ненависти до жидів. В поїзді в Німеччині в 1947 році він почув розмову кількох молодих жінок, з яких одна оповідала іншим, як її німці разом з групою замордованих жінок кинули в яму, з якої пощастило їй вилізти, а знайомі українці з міста Товмача допомогли їй дістати метрику, що вона українка, й опісля вона виїхала на роботи до Німеччини і зберегла своє життя.

Якщо і були поодинокі люди, які з тих чи інших мотивів, звичайно особистих, допомагали німцям в їх акціях нищення жидів, то такі самі люди були і поміж французами, поляками. Отже жиди абсолютно не повинні вбачати в українцях особливих антисемітів. Якщо ж д-р Петро Мірчук у своїх писаннях критикує поведінку деяких жидів, тож слід не забувати: обидві сторони мають своїх загорільців.

Присутні жиди й українці не мали причин бути ворогами, навпаки, пригадували собі взаємну приязнь і вдячність. Отже можливість жидівсько-української співпраці є реальною річчю. Такі враження могли винести усі присутні.

Іван Я. Хамуляк

Українські мистці в американській ґалерії

Учасники виставки в Дитмар: (зліва) Олександра Дяченко-Кочман, Адріяна Кочман, організаторка виставки, Анатолій Коломиєць і Олександра Коверко. Неприсутні Андрій Коваленко і Ярослава Ляля Кучма.

В ґалеріях Дитмар при Нортвестерн університеті в Еванстоні, Ілл., відбувається образотворча виставка п'ятьох українських мистців під назвою „Різні перспективи". У виставці беруть участь: Олександра Дяченко-Кочман, Анатолій Коломиєць, Андрій Коваленко, Олександра Коверко і Ярослава Ляля Кучма.

Виставку зорганізувала Адріяна Кочман, студентка історії мистецтва в цьому університеті, яка минулого року в цій же ґалерії влаштувала виставку творів українських мистців з перманентної колекції Українського Інституту Модерного Мистецтва.

А. Кочман для цієї виставки вибрала картини-акриліки на українську і релігійну тему Андрія Коваленка; рельєфи з кераміки, випалені процесом „раку"; абстракти-олії Анатолія Коломийця; фіґуративні рисунки пастелі Олександри Коверко та тканини сучасного характеру Ярослави Ляли Кучми.

Виставку спонзорує Український Студентський Клюб Нортвестерн університету. Виставка продовжуватиметься до 20-го квітня. Ґалерія відчинена кожного дня від 12-ої до 8-ої години вечора.

УК

В Москві...

Закінчення зі ст. 1.

проблем фізики, в якому почав працювати проф. Капиця.

Деякі західні науковці твердять, що проф. Капиця ставився „холодно" до виробу атомової бомби в СССР до того степеня, що через деякий час він навіть перебував під арештом, одначе, совєтський уряд відмовлявся підтвердити або заперечити вістки про його арештування.

В 1940-их роках проф. Капиця став повноправним членом Академії Наук СССР, був нагороджений двома „Нагородами Сталіна" і був проголошений „Героєм соціялістичної праці."

На конференції т. зв. „Групи Пюґваш" в 1967 році у Швеції проф. Капиця заперечив начебто він працював над виробленням совєтської атомної бомби, бож сама ця „Група Пюґваш" була проти нуклеарної зброї. Однак в 1946 році проф. Капицю усунули з Інституту для проблем фізики, мабуть тому, що він відмовлявся працювати над атомовою бомбою, що було визнано Політбюром як „свідомий саботаж оборони СССР". Після смерти Сталіна проф. Капиця був „реґабілітований" і привернений до всіх офіційних почестей. Йому також дозволено було тримати членство в багатьох західніх наукових інституціях, наприклад, Королівське товариство в Англії, Крайова Академія Наук в ЗСА і інші.

В 1974 році у його 80-річчя народження, совєтський уряд вдруге іменував його „Героєм соціялістичної праці" і в 1978 році йому дали Нобелівську нагороду за працю в ділянці нуклеарної фізики. Цікаво, що совєтський уряд дозволив проф. Капиці прибути особисто для отримання цієї нагороди в Осльо, Норвеґія.

Посмертну згадку проф. Капиці підписав теперішній совєтський лідер Константин Черненко, що вказує на те, що проф. Капиця помер, будучи „в ласці" совєтських можновладців.

За участь...

Закінчення зі ст. 2.

твом „кроків" і їх комбінацій та фіґур, різнорідною тематикою, інтерпретацією настроями наших танцювальних ансамблів.

Варто б заздалегідь поробити заходи, щоб якийсь більший і кращий наш місцевий танцювальний гурт виступив у цьому парку. Заходи треба робити в міській управі посадника Кача, у Департаменті парків, а теж звернутися до асамбліментів Норра (Knorr) й Шмидта за рекомендацією. Добре було б, щоб і хор „Думка" дав концерт із відповідно підібраною програмою народних пісень легкого жанру, жартівливих, з голосовими ефектами, бравурою, темпом, бо такі найкраще сприймаються слухачами, більшість яких це люди середнього і старшого віку які прагнуть розваги і тепло реагують на інструментальні, вокальні чи танцювальні виступи.

У вересні буває тут теж „Октобер Фест", в якому беруть участь різні національні групи. Одного року був заповіджений на програмках виступ української групи, на жаль, цей виступ не відбувся. Досі лаври збирає польський танцювальний ансамбль, але йому далеко до ефекту, який роблять наші танцювальні одиниці.

Доступ до згаданих асамбліменів не був би трудний. Якщо не помиляюся, обидва вони були присутні на ювілеї місцевої церкви в Озон Парку і, мабуть, теж на ювілеї 35-го Відділу СУА. Ф. Шмидт, людина привітна, суспільна, родинна, радо розмовляє на вулиці з громадянами, при тому побожна, ходить щонеділі до костьола, а раз бачив і я його у нашій церкві, як щиро молився. Норр подбав про грамоту з Олбані для 35-го Відділу СУА з нагоди його ювілею.

Здається, що участь наших ансамблів у паркових концертах варта заходу й зусилля, бо останній концерт з нагоди 50-ліття Духовної Семінарії в Стемфорді показав, що такі мистецькі одиниці як „Думка" і балет „Сизокрилі" Роми Прийми-Богачевської стоять на висоті завдання й могли б гідно запрезентувати українську культуру.

Володимир Барагура
Вудгейвен, Н. Й.

Діюча...

Закінчення зі ст. 2.

доброзичливо розглянула ряд інших зголошень про фінансову допомогу, у цьому такі справи, як видання Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету каталогу про голод в Україні в 1932-33 роках, праця д-ра Джеймса Мейса в тому університеті, книжка Долуда про „Екзекуцію голодоморством" та ряд інших, що ще будуть предметом розгляду і вирішення на чергових нарадах цієї Президії, пердбачуваних на кінець травня ц.р. На тих нарадах буде також розглянена його рекомендація, перетворення КГК на постійну установу для дослідів комуно-московського голокосту в Україні. Остаточне рішення в цій справі може бути прийняте на пленарній сесії всіх членів КГК.

Діючу Президію Екзекутиви КГК становлять тепер: д-р Петро Стерчо, голова, Уляна Дячук, заступник голови, фінансовий референт, Наталія Даниленко, заступник голови, Євстахія Гойдиш, заступник голови, референт молодечих справ, Андрій Шевченко, співреферент для молодечих справ, Віктор Росинський, секретар, Едвард Попіль, касир, Степан Процик, організаційний референт, Антін Драган, референт української преси, Андрій Білик, референт англомовної преси, Юрій Повстенко, імпрезовий референт, Веньямін Нессенюк, член діючої президії, Ігор Ольшанівський, член діючої президії. Контрольна комісія: отець протопресвітер Степан Біляк, д-р Володимир Михайлів, проф. д-р Михайло Воскобійник.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го КВІТНЯ 1984 р.

Нюарк, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-го Відд., о год. 1-ій по пол. в залі української католицької церкви при Сенфорд Авеню і Айві вул. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. Найкраще платити вкладки чеками та посилати прямо до Відділу. — Юлія Демчук, секр.

Парма, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 334 Відд., о год. 12:30 по пол. в домі фінансового секретаря при 3324 Торінґтон вул. в Пармі, Огайо. Проситься чл. прибути. — Управа.

НЕДІЛЯ, 6-го ТРАВНЯ 1984 р.

Чикаґо, Ілл. Річні Загальні Збори Т-ва ім. Дм. Вітовського 301 Відд., о год. 12-ій вполудне в приміщенні парафії св. Андрія в Аддісон, Ілл. Присутність всіх членів Відділу обов'язкова. В разі неприсутности Статутом передбаченої кількости членів, Збори відбудуться годину пізніше. — Аркадій Тороко, гол., Петро Врубдівський, секр.